

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Telefon 22 50 70 33 / 91376292 / e-post: vestfold@fmf.net web: www.fmf.net
Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

1.5.05

Larvik kommune

Høringsuttalelse vedr. Fase 1, kommunedelplan for Stavern

Kommunedelplanen for Stavern har et godt arbeidsunderlag til rådighet gjennom en kulturminneanalyse og oppsummeringer av innbyggerinnspill, utarbeidet og presentert i møter med innbyggerne. Planen for Stavern ble igangsatt etter en rekke rivings- og utbyggingssaker, der uklare og utdaterte planforhold gjorde det klart at Stavern by manglet beskyttelse for vesentlige deler av bygningsmassen og hele miljøer.

Planområdet strekker seg utover det som tradisjonelt oppfattes som Stavern. Bevaring må styrkes som prioritet i forhold til ideer om nye næringer og estetisk begrunnede utbyggingssaker.

Fortidsminneforeningen slutter opp om planforslagets overordnet målsetting: å prioritere vern av Staverns historiske kvaliteter.

- Dersom vern skal gis bindende virkning må imidlertid plankartene omarbeides og det tillatte **underformålet "spesialområde bevaring"** innarbeides på arealformålskart under det tillatte **hovedformålet "byggeområde"**. Det kreves at ønsket underformål vises på kartet under riktig vist hovedformål, dersom kartet med tilknyttede bestemmelser skal ha direkte rettsvirkning. Er ikke riktig hoved- og underformål innarbeidet og vist på kartet er det heller ikke noe arealformålskart, selv om det hevdes av planleggerne.
- Videreføres planutkastet slik det nå er lagt frem, vil politikerne vedta uhjemlede krav og restriksjoner overfor private. Folk vil da forledes til å tro at prioriterte sektorinteresser er ivaretatt i planen, og det vil være duket for store konflikter når planforslagets egentlige innhold blottlegges gjennom konkrete bygge- og reguleringsaker. Slike uhjemlede bestemmelser vil i virkeligheten være å betrakte som retningslinjer og kartene som temakart uten direkte rettsvirkning.
- Vi er forundret over at kartskisse 10, arealbruk, mangler godkjente arealbruksformål. Arealbrukskartet er dermed i realiteten et temakart. Planforslaget mangler faktisk så langt arealformålskart. Rettes ikke dette, vil planforslaget i sin helhet kun bli retningsgivende.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Telefon 22 50 70 33 / 91376292 / e-post: vestfold@fmf.net web: www.fmf.net
Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Fortidsminneforeningen vil berømme Larvik kommune for mange gode intensjoner i kommunedelplanens mål og retningsvalg for Stavern.

- Vi vil samtidig beklage at Fredriksvern verft gjennom forslag til kommunale føringer for bruk av området innenfor vollene, ønskes disponert til ensidig kulturformål. Stavern har svært mange tilbud på dette området, og det bør være mulig å være mer kreative vedr. området innenfor vollene.
- Det har vært bred enighet om at Fredriksvern verft best ivaretas for kommende generasjoner gjennom statlig eierskap og statlig drift. Slik bør det fortsatt være. Blandet formål som også inkluderer overnattingstilbud kan være en like god løsning for området, og til syvende og sist bør det være eiers og brukers ønsker for bruk som bør være retningsgivende. Fortidsminneforeningen har full tillit til Forsvarets og justissektorens evne til selv å finne frem til en bærekraftig bruk.

Vi er skeptiske til at skjønnsbaserte oppfatninger om estetikk settes foran vern og ivaretagelse av steds karakter. Gode estetiske forsetter kan raskt tømme et lokalsamfunn for lokal karakter og historisk egenart.

- Vi ønsker et godt og målrettet vern som ikke innskrenker den enkeltes frihet mer enn hva som kreves for å bevare historiske og lokale miljømessige og materielle kvaliteter.
- Vi mener det er helt vesentlig at steds karakter og historiske kvaliteter sikres gjennom tilfredsstillende verneregulering før det slippes til arkitektkonkurranser og andre forslag som sterkt kan endre stedets egenart og steds karakter.
- For sentrale byområder som i dag bærer preg av uheldige ombygginger og ytre endringer, bør kommunen sørge for at det utarbeides fasaderiss av hele gateløp og forslag til tilbakeføring av alle enkeltfasader. Slike fasaderiss må utføres på bakgrunn av historisk dokumentasjon og kan bør tilbys huseiere og arkitekter som arbeidsunderlag i byggesaker.
- Det må samtidig understrekes at tilbakeføring ikke er et mål i seg selv. I mange tilfelle har flere historiske perioder likeberettigelse og det må være en kompetent og konkret vurdering som ligger bak tilbakeføringstiltak. I sentrale deler av Stavern ligger det imidlertid godt til rette for å velge tilbakeføring i større grad.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Telefon 22 50 70 33 / 91376292 / e-post: vestfold@fmf.net web: www.fmf.net
Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Det følgende er en kort gjennomgang av våre innvendinger til forslaget:

Visjon - Fortidsminneforeningen har ingen innvendinger mot visjonen "Stavern hele året", utover at punkt A bør bytte plass med punkt B. Det primære for den kommunale forvaltningen må være å skjøtte det området som hører direkte inn under kommunens forvaltning, nemlig den sivile delen av Stavern. Festningsverket bidrar til videreutvikling av byen blott i kraft av statens eierskap og all bruk som nærmest mulig viderefører tradisjonen fra den militære bruken. At Stavern skal ta vare på og profilere seg gjennom sin kulturarv er innenfor rammen av hva kommunen bør mene noe om og innrette sin virksomhet etter.

Fredriksvern verft - Fortidsminneforeningen mener kommunen bør bidra til at det fredede anlegget innenfor vollene følges opp med en områdefredning av arealet rundt bygningene. Fredning vil sikre at arealene fremdeles skjøttes etter premisser lagt av Staten selv. Det beste vern av Fredriksvern verft oppnås ved at eier og bruker selv tar ansvar og på grunnlag av nasjonal faglig kompetanse legger premisser for bruken med basis i Kulturminneloven. Fortidsminneforeningen ser ikke behov for å utvikle området innenfor vollene primært på basis av kunst og kultur. Det bør være en oppgave for det sivile samfunn utenfor vollene. Kommunen bør foreslå at staten freder området innenfor vollene, enten som en områdefredning eller som kulturmiljøfredning. Alle kommunale føringer for bruk av området utgår, og kommunen sier seg tilfreds med at Staten som **eier** viderefører tradisjonene fra den tiden Forsvaret ivaretok området selv. Kommunen ønsker ikke kommersialisering eller annen fremmed virksomhet i leiren utover det som lar seg innpasse med politiets behov og opprettholdelse av kulturmiljøet.

Historiske Stavern - I områder som omfattes av historiske Stavern bør kulturminnevern-hensyn være premiss for utvikling. Estetikk bør ikke være retningsgivende foran kulturminne-vernens hensyn. Estetikk er en personlig og subjektiv egenskap som bør erstattes av uttrykket steds karakter. Staverns historiske områder bør utvikles med fokus på kulturminnevern og steds karakter. Kulturminnevern og steds karakter er utredet i Lars Jacob Hvinden-Haug's kulturminneanalyse for Stavern. Denne bør være retningsgivende for det videre arbeidet.

Formingsveiledere er viktige redskaper for kommunale virksomheter i bearbeidningen av det offentlige rom. Private huseiere, som eier og bruker de fleste kulturminner bør møtes av personlig kompetanse og rådgivning i det kommunale apparatet. Viktige bevaringskvaliteter må vernes gjennom presise reguleringsbestemmelser som ivaretar de materielle kvalitetene som skal vernes. Formingsveiledere egner seg ikke like godt for private eiere som for den offentlige virksomheten. Private eiere bør tilføres kunnskap gjennom personlig kompetanse og offentlig informasjonsvirksomhet rettet direkte mot den private eier. Det bør ikke bli slik at individuelle forskjeller og historiske særegenheter utrykkes av uniformerende formingsveiledere.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Telefon 22 50 70 33 / 91376292 / e-post: vestfold@fmf.net web: www.fmf.net
Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Kommunen bør arbeide aktivt for å tilføre eiere kunnskap om byggeskikk og lokalt særpreg uten å uniformere uttrykk gjennom formingsveiledere. Utarbeidelse av historiske fasaderiss og veiledning om riktig materialbruk og detaljutforming i de enkelte konkrete saker, bør settes i stedet for utarbeidelse av formingsveiledere.

Brunlaområdet fra Brunla gravfelt til Brunla Gård med omliggende spor etter menneskelig virksomhet fra perioder da området hadde stor kulturell betydning, bør bevaringsreguleres og oppgraderes for å sikre verdien og forståelsen.

Svenør må inn i planen. Hører til Forsvaret og forstås i sammenheng med dette.

Ferdsl, tilgjengelighet må problematiseres.

Kulturlandskapet: Allmenhetens opplevelse av og tilgjengelighet til det tradisjonelle kulturlandskapet må opprettholdes. Som viktig verdi for forståelsen av bebyggelse og historie må kulturlandskap ivaretas og styrkes i et område der jordbruk har landets beste betingelser, med et vel fungerende vanningsanlegg. Kulturlandskapet bør søkes holdt i hevd ved tradisjonelle bruksmåter som f.eks beiting. Dette gjelder særlig området Stavernsøya. Golfbaneutbygging vil derimot forandre kulturlandskap og utelukke folk flest fra ferdsel i og opplevelse av kulturelle kjerneområder. Fri og trygg tilgang til store områder vil bli vanskeliggjort når omgivelsene påføres ytterligere farlig trafikkbelastning på veinettet og golfvirksomheten. Omdanning til golfbanebruk medfører at jordbrukslandskapet på sikt ikke vil kunne la seg tilbakeføre da grunnleggende betingelser for naturlig jordsmonn utraderes.

Bystruktur / Boligområder - Fortetting i hytte og i boligområder bør avpasses etter områdets særpreg. Stedskarakter skal danne basis for vurderinger. Nærhet til gamle kulturlandskap, kulturminner og gravfelter bør vies spesiell oppmerksomhet. Dette gjelder spesielt for et område som Brunlafeltet.

Behandling av enkeltsaker - Områder som i dag ikke er regulert til bevaring, men som planlegges bevaringsregulert eller som ønskes belagt med bevaringsbestemmelser skal båndlegges for regulering etter Plan og bygningsloven til spesialområde for bevaring slik at gjennomføring av reguleringsprosessen sikres utført innen rimelig tid uten at viktige kvaliteter går tapt i mellomtiden. Ved å kombinere **båndlegging til bevaringsregulering** med rettskraftige vernebestemmelser knyttet til **tillatte formål vist på arealformålskartet**, kan områder gis vern

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

Telefon 22 50 70 33 / 91376292 / e-post: vestfold@fmf.net web: www.fmf.net
Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

inntil reguleringsplan er vedtatt. Treffes ikke slike tiltak, vil vi få tilbakevendende konflikter mellom vern og utbygging i de nærmeste årene.

For styret i Vestfold avdeling av Fortidsminneforeningen

Dyveke Bast

leder

Ragnar Kristensen

styremedlem